

копи бесчисленно множество, нео въздѣхъ не
моши зрѣти са отъ множества стрѣлъ, рѣцѣ
же тон кръваве потещи отъ множества трупен
чловѣческихъ, шкоже н самомъ Баазнтоу бстра-
шнѣи са н побѣци; обаче нѣкоего отъ владетель
постави владати землекъ, Мирчѣ же побѣднѣ
на Вжграскжа странж¹.

govici și Marco Cralevici. Așa de se vărsa
singe mult, cît era văile crunte, deci se
spărie Baiazit și fugi de trecu Dunărea”².

Ultima frază din *Cronica bulgară* e suprimată de Moxa în acest pasaj;
în schimb, la descrierea luptei de la Nicopole (1396), el adaugă, pe baza tra-
diției interne, că a participat și „Mircea voievod cu rumânii”, ceea ce nu
apare în textul slavon³.

Dar iată, de altfel, toate pasajele din acest cronograf referitoare la ro-
mâni, în afară de cele cîteva comparații cu situația din țara noastră presă-
rate în text⁴:

Moxa

1) „Pre acea vreme ucise și Șușman,
domnul șcheilor, pre Dan voievod, domnul
rumânesc” (ed. cit., p. 189—190)⁵.

Izvoarele slavone

1) Шншманъ царь българскы оуѣнтъ Дана
воеводж, брата Мирчѣ воеводѣ, въ лѣто .х.Сѣя.
[6902, resp. 1393], мѣсѣца септемвриа .кѣ.
(data e greșită, trebuie 1386; *Cron. bulg.*,
în *Ein Beitrag*..., p. 30, notă: e o glosă).

¹ *Ein Beitrag*..., p. 530.

² *Cronograful*..., ed. Simache și Cristescu, p. 190. Acest pasaj îl găsim transpus, cum se
știe, magistral în *Scrisoarea III* a lui Eminescu:

„Și abia plecă bătrînul... Ce mai freamăt, ce mai zbucium!
Codrul clocoti de zgomot și de arme și de bucium,
Iar la poala lui cea verde mii de capete pletoase,
Mii de coifuri lucitoare ies din umbra-ntunecoasă;
Călăreții împlu cîmpul și roiesc după un semn
Și în caii lor sălbatici bat cu scările de lemn,
Pe copite iau în fugă fața negrului pămînt,
Lănci scînteie lungi în soare, arcuri se întind în vînt,
Și ca nouri de aramă și ca ropotul de grindeni,
Orizontu-ntunecîndu-l, vin săgeți de pretutîndeni,
Vîjîind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie...
Urlă cîmpul și de tropot și de strigăt de bătaie.
În zadar striga-mpăratul ca și leul în turbare,
Umbra morții se întinde tot mai mare și mai mare.
.....
Acea grindin-oferită în spre Dunăre o mină,
Iar în urma lor se-întinde falnic armia română”.

³ *Ist. lit. rom.*, I, p. 357.

⁴ Observăm însă că, la Traian, călugărul nu știe nimic de ocuparea Daciei de către romani
și deci nu introduce nimic de la sine. Ba, mai mult, în timp ce Manasses scrie: Сѣи [Траиан] гетскыа
смѣри непрѣклонныа вѣла „Acesta [Traian] umili neînduplecatele grumazuri ale *geților*” (ed. Bog-
dan, p. 87; cf. Margareta Ștefănescu, *op. cit.*, p. 13), Moxa confundă pe гетскыа cu египетскыа
(sau manuscrisul slavon pe care l-a folosit avea cuvîntul deformat) și traduce: „Acesta plecă
cerbicea egiptenilor”.

⁵ Această știre apare în *Let. cantacuzinesc*, ed. cit., p. 3 (cu data schimbată în 6864, resp.
1356).